

СЕМИНАР:

ПОТРЕБИ ОД ИЗМЕНИ И ДОПОЛНУВАЊА НА ЗАКОНОТ ЗА ГРАДЕЊЕ СО ЦЕЛ ДА СЕ УНАПРЕДИ ЗАКОНСКАТА РЕГУЛАТИВА ВО ГРАДЕЖНИШТВОТО

РЕФЕРАТ:

ВЛИЈАНИЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ГРАДЕЊЕ ВО ДОБИВАЊА ОДОБРЕНИЈА ЗА БРАНИТЕ, ЗА НИВНА ГРАДБА И ИЗМЕНИ НА ПРОЕКТОТ ВО ТЕК НА ГРАДБА

Славчо Михајловски, дипл.град.инж.

Драги гости, почитувани колешки и колеги !

Дозволете ми во кратки црти да го изложам мојот реферат,

ВОВЕД

Браните со придружните објекти и акумулациите, според член 57 од актуелниот Закон за градење, спаѓаат во градби од прва категорија.

Согласно актуелниот Закон за градење, надлежноста за издавање Одобрение за градење е регулирана со член 58, според кој за градбите од прва категорија (градби од значење на Републиката), одобрение за градење издава органот на државната управа надлежен за вржење на работите од областа на уредување на просторот.

Согласно истиот закон, постапката за издавање одобрение за градење е регулирана со член 59. Според овој член, Инвеститорот поднесува барање до надлежниот орган од член 58 од Законот за градење со приложување на околу 20-тина документа.

Со исклучок на:

- Извод од државна урбанистичка планска документација(ДУПД)
- Архитектонско-урбанистички проект(АУП) и
- Позитивно мислење за проектиран степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита на градбата,

останатите документи се припремаат без посебни проблеми и каснења, по стандардна и вообичаена постапка.

Изводот од Државно Урбанистичката Планска Документација (ДУПД) содржи:

- Копија од графички прилог-синтезен план(собраќаен план, инфраструктуре план и сл.) со граници на опфат,
- Текстуален дел со општи и посебни услови на градење, параметри за спроведување на планот, мерки за заштита на културно наследство, мерки за заштита на природата и животната средина, мерки за заштита и спасување и сл.
- Податоци за постојна инфраструктура и приклучоци.

Архитектонско-урбанистичкиот проект(АУП), се изработува согласно актуелните законски прописи за овие проекти и врз основа на графичките подлоги и услови од ДУПД. Конкретно за браната и придружните објекти, во рамките на границите на опфатот, дефиниран со ДУПД, за секој поодделен објект, согласно прописите се бара да се дефинира:

- Градежна линија и површина за градење,
- Бруто развиена површина,
- Катност на објектот,

- Максимална висина до венец,
- Коефициент на искористеност,
- Процент на изграденост,
- Број на паркинг места и сл.

Дефинирањето на овие параметри за објекти во урбани целини е разбирливо, потребно и вообичаено. Се поставува прашање, за инженерски објекти од типот на брана и акумулација, кои се градат во вонурбани предели на планински и клисурасти терени, дали е тоа потребно и оправдано. Согласно одредено практично искуство, дефинираните архитектонско-урбанистички параметри, преставуваат ограничувачки фактор за рационална и правилна и навремена изградба на браната и нејзините придружни објекти. Ретко која брана и нејзините придружни објекти се изградени, врз основа на изворната проектната документација. Зависно од степенот на претходната инженерско-геолошка истраженост, во фаза на изградба, согласно стварните геолошки услови, редовно се врши одредено прилагодување на трасите и локациите на објектите.

Кога се градеше браната КНЕЖЕВО, локацијата на преливната шахта и трасата на преливниот тунел, се прилагодија на фактичната геолошка средина.

Кога се градеше браната КОЗЈАК, обиколниот тунел, поради лошата фактична состојба на левиот бок, беше препроектиран и се изведе на десниот бок, каде имаше далеку подобра геолошка средина.

Има и други примери, од инженерството на брани, каде во фаза на изведба имаме неминовност од промени и прилагодување на објектите на реалната геолошка средина. Ова поистоветување на браните со архитектонските и другите проекти во урбани целини, е нелогично, непотребно и треба да се промени односно, градбата да се планира и изгради во поширокиот генерален опфат даден со Државната Урбанисичко Планска Документација(ДУПД).

Од друга страна, со актуелниот Закон за градење, со чл.69 се регулирани „Измени во текот на изградбата“ според кој во точка (1)стои: Во текот на изградбата може да се направат измени на градбата, доколку со измените не се влијае на исполнување било кое основно барање за градбата и не се менува усогласеноста на градбата со параметрите од урбанистичкиот план, државната, односно локалната урбанистичка планска документација итн. Ова формулација се коси со инженерската пракса за градба на брани со придружни објекти, и за овие инженерски објекти треба да се измени.

Ревизијата на Основниот проект, како контрола на квалитетот на проектот (контрола дали се исполнети основните барања на градбата кои се однесуваат на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита, заштита од пожар, санитарна и здравствена заштита, заштита на работна и животна средина, заштита од бучава и друго), се врши согласно ПРАВИЛНИКОТ ЗА СОДРЖИНАТА И ОБЕМОТ НА ВРШЕЊЕТО НА РЕВИЗИЈА НА ПРОЕКТОТ И НАЧИНОТ НА ЗАВЕРКА НА РЕВИДИРАНИОТ ПРОЕКТ ОД СТРАНА НА РЕВИДЕНТОТ. Со Ревизијата се опфатени сите делови на Основниот проект, вклучително и деловите кои се однесуваат на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита. Ревизијата завршува со позитивен Завршен ревидентски извештај, електронски потпишан и електронска заверка на сите посебни делови од Основниот проект.

Посебно Позитивно мислење за проектиран степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита на градбата, се бара согласно член 4-а од Законот за градба, според кој Позитивно мислење издава научен институт специјализиран во областа на заштита на градби од сеизмички влијанија. Ова Мислење практично значи суперревизија на овој дел од Основниот проект. Во пракса, за прибавување на ова Мислење, пред поднесување барање за Одобрение за

градење, се случува, губење повеќе време, одложување на почетокот на градење, а со тоа поскапување на објектот.

ЗАКЛУЧНИ РАЗМИСЛУВАЊА И ПРЕПОРАКИ

За надминување на проблемите во усложената постапка за издавање одобрение за градење за браните со придружните објекти и акумулациите, како најсложени инженерски објекти, во доменот на Законската регулатива треба да се направат одредени промени и тоа:

1. За инженерски објекти од типот на брани со придружни објекти и акумулации, кои се градат во вонурбани предели на планински и клисурасти терени, со законски акт да се поедностави, односно прилагоди припремата на АУП согласно типот на инженерскиот објект, без дефинирање на детални архитектонско-урбанистички параметри кои преставуваат ограничувачки фактор за рационална и правилна изградба на браната и нејзините придружни објекти.

2. Во Закон за градење, чл.69 „Измени во текот на изградбата“ според кој во точка (1) Во духот на кажаното во точка 3.1, со посебен став да се даде посебна формулација за Измени во текот на изградба за овие најсложени инженерски објекти. Формулацијата да содејствува со позитивната инженерската пракса за рационална градба на брани со придружни објекти.
3. Позитивната Идеја за поголема контрола на едно од основните барања на градбата, кое се однесуваат на проектиран степен на механичка отпорност, стабилност и сеизмичка заштита, не е спорна, но истата, треба да се спроведе благовремено во фаза на Ревизија на Основниот проект.
4. За отстранување на уочените аномалии, во однос на браните и останатите неправилности и недостатоци во Законот за градење, најцелисходно би било да се припреми нов текст на Законот. Припремата на новиот текст на Законот за градење, да се изврши на транспарентен начин со учество на пошироката стручна и научна јавност. Своевремено Комората на овластени архитекти и овластени инженери, даде свој Предлог, со кој припремата на нов текст на Законот да се довери на специјално формирана заедничка работна група од преставници на сите релевантни фирми, институции и Министерство. Предлогот е реален и

логичен и треба од ЗМКГБ да се подржи и да се предложи негова реализација. На овој начин би се новирал и унапредил Законот за градење, со што би се постигнал бараниот ефект во целина.

На крај како напомена и потсетување, сакам да истакнам дека, за разлика од развиените европски, земји, во нашата земја имаме сеуште доста брани за градење. Во блиска иднина треба да се градат браните, РЕЧАНИ, СЛУПЧАНКА и ОТИЊА. Во наредниот период планирана е градба на ЧЕБРЕН, ГАЛИШТЕ, ГРАДЕЦ, БАШИНО СЕЛО, ВАКУФ, ЈАГМУЛАР и други поголеми и помали брани.

Затоа, добро би било, час покоро, да се промени Законот за градење, како би се нормализирала постапката за реализацијата на идните брани.

БЛАГОДАРАМ НА ВНИМАНИЕТО !!!!!